

Folkbibliotekets uppföljning 2026 av biblioteksplanen

Danderyds kommuns biblioteksplan är beslutad i kommunfullmäktige och gäller för perioden 2025–2030. Redovisningen gäller folkbiblioteken i Danderyds kommun per 31 augusti 2026.

Enligt bibliotekslagen ska varje kommun anta en särskild biblioteksplan för kommunens samlade biblioteksverksamhet. Biblioteksplanen är ett strategiskt dokument för långsiktig utveckling av Danderyds biblioteksverksamhet och gäller för såväl folkbibliotek som skolbibliotek.

Biblioteksplanen är framtagen för att beakta fyra samhällsutmaningar; barns språkutveckling, utanförskap, innehållet i medieplattformer samt den snabba digitaliseringen.

För att svara upp emot ovanstående utmaningar som påverkar biblioteksverksamheten och inriktningen på verksamheten har biblioteksplanen följande fokusområden:

- Läsfrämjande och kulturupplevelser
- Kunskap och information
- Mötesplats som genomsyras av tillgänglighet, delaktighet och trygghet

Bibliotekspersonalen arbetar aktivt med de fokusområden som satts upp i biblioteksplanen.

Läsfrämjande och kulturupplevelser

Folkbiblioteket i Danderyd har ett brett utbud av medier så att alla användare kan tillgodogöra sig litteratur på sina egna villkor. Nedan följer en redogörelse för de åtgärder som folkbiblioteket vidtar för att uppfylla de sex åtagandena i biblioteksplanen.

1. Stärka det läsfrämjande och språkutvecklande arbetet för barn och ungdomar

Det här har vi genomfört och uppnått:

- För att locka till läsning sker skyltning utifrån teman och aktuella böcker på biblioteken. Viktiga årsdagar uppmärksammas inom barnlitteratur med aktiviteter och tävlingar som främjar läsning.
- Det finns så kallade Äppelhyllor med anpassade medier på alla bibliotek. Äppelhyllan är en plats i biblioteket där barn med funktionsvariationer och deras vuxna kan hitta medier som kan läsas med ögon, öron eller fingertoppar. Det finns även faktaböcker för vuxna.
- Biblioteken har bokprat för årskurs två samt biblioteksvisningar för förskoleklasser. Alla barn får en kupong till en gåvobok att hämta när man skaffar bibliotekskort.
- Skolklasser kan boka in sig för att låna och lämna böcker tre gånger per termin.
- Bokcirkel för ungdomar 9–12 år på Djursholms bibliotek, träffarna är en gång per månad.
- För barn 0–2 år och deras föräldrar erbjuds Bok och bebis, rim och ramsor på Danderyds bibliotek i Mörby.
- Mörby och Enebyberg har regelbundna sagostunder för barn 2–5 år.

2. Skapa fler meningsfulla aktiviteter med fokus på läsfrämjande och språkutveckling för barn och ungdomar

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Ungdomsbibliotekarien har ett nära samarbete med ungdomar, fritidsledare och ungdomskoordinatorer på Demo.
- Under lov erbjuds olika aktiviteter där barn och unga ges möjlighet att skapa. Pysselborden står då framdukade på alla bibliotek. På Danderyds bibliotek i Mörby höll illustratören och seriekonstnären Lisa Medin en mangaworkshop en dag under sportlovet.
- Danderyds bibliotek erbjuder Kreativ fredag en gång per månad som är en skapande aktivitet med koppling till barnlitteratur. Exempel på teman har varit fanzine, drakar och bokstavsarmband. Även Enebybergs bibliotek har skapande aktiviteter en dag i veckan.
- När vi frågade ungdomarna själva vad de önskade sig inom ramen för samarbetet mellan biblioteken i Danderyd och Ungdomscentrum Enebyberg ville de att vi anordnade en spakväll. Ungdomsbibliotekarien anordnade därför tillsammans med fritidsledare på Ungdomscentrum Enebyberg den 20 mars en helkväll riktad till ungdomar i årskurs 5–6 med fokus på avslappning och välmående. Under kvällen fick ungdomarna ta del av litteratur på ämnet och angränsande ämnen. Under tiden massage erbjöds fick de ta del av en fantasyroman i ljudboksformat. Kvällen blev mycket uppskattad och vi ser den som en god start på ett fortsatt samarbete.
- På Kulturdagen 26 mars på Stocksunds bibliotek var det teater för totalt ca 50 barn i förskoleåldern, utifrån bok av Barbro Lindgren.

3. Utveckla samarbete med skola, förskola, Öppna förskolan, Familjecentralen och BVC

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Bokstart vänder sig till föräldrar och vuxna i små barns (0–3 år) närhet. Syftet är att tidigt stimulera språkutveckling. Bokstart finansieras av Kulturrådet.
- Barnbibliotekarie har ett nära samarbete med Familjecentralen och gör besök cirka två-tre gånger per termin.
- Det finns särskilda temabokkassar med 12 olika teman som förskolan kan nyttja.
- Pedagoger på förskolorna kan komma minst en gång per termin på besök med förskolebarnen. Barnbibliotekarie har haft sagostund för förskolebarnen.
- Enebybergs bibliotek har förskoleöppet på torsdagar utanför ordinarie öppethållande.
- Barnbibliotekarie har haft bokprat i klassrummet då lärare inte haft möjlighet att besöka biblioteket på grund av att elever har särskilda behov. Under träffen har lärare och elever fått information om taktila böcker och om Äppelhyllan som finns på alla bibliotek. Äppelhyllan är en speciell avdelning med medier anpassade för barn med funktionsnedsättningar. Här finns böcker och material som kan läsas med ögon, öron eller fingertoppar, inklusive talböcker, taktila bilderböcker, tecken som stöd (TAKK) och lättlästa böcker.

4. Arbeta med medier och program för personer med annat modersmål än svenska och nationella minoriteter

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteken i Danderyd flaggar och skyltar med böcker på nationella minoriteters dagar.

5. Skapa fler aktiviteter för äldre för att minska ofrivillig ensamhet och inspirera till läsning

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Uppsökande bibliotekarie har ett nära samarbete med Idala Seniorträff och Träffpunkten Enebyberg där det arrangeras Afternoon Tea-träffar med författarporträtt och musikprogram.
- Biblioteket har ett par gånger i månaden kulturprogram på äldreboenden så som Annebergsgården och Stocksundsgården med fokus på musiklyssning och historiska återblickar på tidseror.
- Bibliotekarie har haft högläsning och presenterat nya böcker för seniorerna på Träffpunkt Enebyberg och Idala Seniorträff.
- Samarbete med Röda Korset i gemensamt anordnade konserter på Djursholms bibliotek till förmån för hjälpinsatser såsom till Ukraina.
- Nära samarbete med seniorträffarnas konstateljéer med vårsalong på Stocksunds bibliotek och marknadsföring av den.
- Djursholms bibliotek har en utställningsverksamhet där lokala förmågor visar upp alltifrån måleri, foto och textila konstuttryck samt keramik och glas. Här representeras Djursholms hembygdsförening Forn tid & Framtid samt Danderyds Arkivföreningen som visar upp och sammanställer sitt material i temautställningar. Återkommande samarbete med två målarskolor som har utställningar på vårkanten.
- Danderyds och Djursholms bibliotek i Mörby har en bokcirkel som träffas en gång i månaden. De flesta deltagarna är över 65 år.

6. Utveckla det uppsökande arbetet för personer med funktionsnedsättning

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Våren 2025 startades ett projekt med daglig verksamhet Smedjan och som fortsätter under 2026. Bibliotekarie och dramapedagog har tillsammans med arbetstagarna på Smedjan kreativa fredagar, en gång i månaden, med skrivövningar och diskussion om skönlitterära texter. Projektet stöds med bidrag från Kulturrådet.
- Bibliotekarie har kontakt och gör regelbundna besök till äldre med tjänsten Boken kommer.

Kunskap och information

Folkbiblioteket bidrar till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning samt oberoende informationsförmedling. Nedan följer en redogörelse för de åtgärder som folkbiblioteket vidtar för att uppfylla de fem åtagandena i biblioteksplanen.

1. Öka det digitala innanförskapet för invånarna i Danderyds kommun

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Låntagarna får visningar av appen Biblio som har e-böcker och e-ljudböcker.
- I samarbete med socialförvaltningen erbjuds digitalt stöd en dag i veckan på Danderyds bibliotek i Mörby.
- DigiGuiden lanserades under 2025 och är ett samarbete mellan socialkontoret och biblioteket. DigiGuiden är steg för steg manualer som berör olika digitala tjänster och internet. Syftet är att få flera att bli digitala och att minska det digitala utanförskapet. Manualerna finns att hämta på alla bibliotek för den som vill lära sig mer om hur man använder sin telefon, surfplatta eller dator.

2. Bedriva användarundervisning i biblioteksdatasystem

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Bibliotekspersonalen vägleder användarna i bibliotekets webbplats med sökhandledning och hjälp att hitta relevant information om bibliotekens medier och verksamhet.
- Vägledning sker också till sökning i andra publika biblioteksdata-baser, som till exempel universitets- och fackbibliotek.

3. Ge personalen fortsatt digital kompetensutveckling

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Personalen omvärldsbevakar bland annat genom Förlagsdagarna, Regionbibliotek Stockholm och Svensk Biblioteks-förening.
- En digital tjänst som finns är Digiteket som har kurser och artiklar. Digiteket är en plattform för digital fortbildning och inspiration för bibliotekspersonal. [Start - Digiteket](#).

4. Skapa fler studie- och läsplatser

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Stocksunds bibliotek har i och med ommöblering ordnat med flera nya enskilda studieplatser, och har bord för grupp- och enskilda studier. Biblioteket har nu ytterligare nio studieplatser, varav tre enskilda.

5. Erbjud intressanta och angelägna program, såsom föreläsning och författarbesök

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteken har tillsammans med Sällskapet Amorina och bibliotekens vänföreningar i Djursholm, Enebyberg och Stocksund genomfört intressanta kulturprogram.
- Nina Cyrén Wormbs föreläste 2 mars utifrån sin bok "Ursäkta mig: argument som driver och bromsar klimatomställning" i Djursholm. Carl Henrik Carlsson föreläste om judarnas historia 9 februari i Enebyberg. Båda föreläsningarna var i samarbete med Folkuniversitetet.
- Stocksunds bibliotek hade författarbesök av Augustiprisnominerade romanförfattaren Therese Bohman 26 mars.
- Hembygdsföreningen Amorina bjöd in Rickard Murray 21 mars som berättade Nationalstadsparken.

- Riksdagens vandringsutställning "Demokratin behöver dig!" visade på Danderyds bibliotek i Mörby 3 till 24 mars. Utställningen belyste folkstyrets historia, riksdagens arbete och hur invånare kan engagera sig för att värna demokratin.

Mötesplats genomsyrad av tillgänglighet, delaktighet och trygghet

Folkbiblioteken är attraktiva och har inkluderande miljöer. Särskild hänsyn tas till de enligt bibliotekslagen prioriterade grupperna; barn och unga, personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska och personer tillhörande de nationella minoriteterna. Nedan följer en redogörelse för de åtgärder som folkbiblioteket vidtar för att uppfylla de fem åtagandena i biblioteksplanen.

1. Se över attraktiviteten och tillgängligheten till bibliotekslokalerna avseende skyltning, möblering, ljud och ljus

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteken fortsätter arbetet med skyltning för att öka tillgängligheten för alla.
- Stocksunds bibliotek har under 2025 fräschats upp, med tydligare skyltning och bättre belysning. Barn- och ungdomsavdelningen har utökats, med fler enskilda platser för högläsning. Det har införskattats soffor, läsfåtöljer, pysselbord samt en heltäckningsmatta för de allra minsta att vara på. 26 mars uppmärksammades detta med en Kulturdag, som lockade över 300 besökare, varav många nya ansikten. Att det blivit ett mer inbjudande bibliotek syns i statistiken: för perioden september-mars har antalet besök ökat med 23 procent, jämfört med samma period föregående år. På Kulturdagen delades det ut gåvoböcker till alla barn som kom. Det anordnades skuggspelsworkshop för barn i mellanstadieåldern.

2. Nå nya grupper, till exempel ungdomar och personer med funktionsnedsättning genom aktiv marknadsföring

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) erbjuder katalogen Legimus med talböcker, punktskriftsböcker och e-textböcker för personer med någon form av läshinder. Biblioteken registrerar användare och informerar om tjänsten.

3. Vidareutveckla tillgänglighet till biblioteksverksamhet för personer i behov av tecken som alternativ kompletterande kommunikation (TAKK)

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Några av bibliotekspersonalen har gått en TAKK-utbildning. Under året planeras för en uppföljning.

4. Skapa fler och nya kontakter för samverkan i lokalsamhället

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Varje vecka har Röda Korset och En utsträckt hand Språkcafé på Danderyds bibliotek i Mörby där deltagarna kan träna svenska.
- Det finns en pocketsnurra på Mörbybadet. Där kan badets besökare utan registrering låna hem pocket i skilda genrer och ämnen.

5. Gå igenom biblioteksförningens Verktugslåda för beredskapsarbete, som innehåller material för att stödja bibliotekens arbete med att planera inför höjd beredskap och krig samt i händelse av kris

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteket har påbörjat arbetet med Biblioteksförningens Verktugslåda för beredskapsarbete.